

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

24 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Elena Covalenco,

Judecători – Liliana Catan, Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de părțile vătămate Perciun Iurie și Catanoi Sergiu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iunie 2014 în cauza penală în privința lui

Bolea Sorin Gheorghe, născut la 14 aprilie 1996, originar din s.Crocmaș, r-nul Ștefan Vodă, domiciliat în mun.Chișinău, s.Dobruja, str.Luceafărul 1, ap.1.

Termenul examinării cauzei:

1. 18.07.2013 – 27.02.2014 – prima instanță;

2. 26.03.2014 – 09.06.2014 – instanța de apel;

3. 25.08.2014 – 24.12.2014 – instanța de recurs.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău din 27 februarie 2014, Bolea Sorin a fost condamnat în baza art.264 alin.(1) Codul penal la 2 ani închisoare, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, iar conform art.90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an.

2. Prima instanță, examinând cauza în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, a constatat că Bolea Sorin, la 14 aprilie 2013, aproximativ la ora 21.00, fără a deține permis de conducere a mijloacelor de transport, conducând automobilul de model „Nissan X Trail”, cu n/î C OZ 191, deplasându-se pe teritoriul stației de alimentare auto „Petrom”, adiacent traseului Chișinău - Anenii Noi, în apropierea nemijlocită a or.Sîngera, în timp ce încerca să se încadreze pe banda opusă a drumului principal și să efectueze manevra de cotire la stînga, nu a ținut cont de prevederile pct.39 subpct.(2) din Regulamentul Circulației Rutiere, care stipulează expres că, „în cazul în care vehiculul iese de pe teritoriul adiacent drumului, conducătorul trebuie să informeze prin intermediul mijloacelor de semnalizare rutieră și să circule doar în direcția permisă de deplasare pe drumul respectiv; să cedeze trecerea pietonilor și vehiculelor care circulă pe acest drum”, a manifestat neatenție în situația rutieră, nu s-a asigurat de lipsa obstacolelor pe sectoarele drumului, nu a manifestat prudență sporită, și ca urmare acestor fapte neglijente, a tamponat automobilul de model „Honda CRV”, cu n/î C 411, condus de cet.Perciun Iurie în care se afla ca pasager cet.Catanoi Sergiu, și care se deplasa pe traseul Anenii Noi - Chișinău, din direcția Anenii Noi spre mun.Chișinău, de la stînga la dreapta relativ deplasării autoturismului de model „Nissan X Trail”, cu n/î C OZ 191, după ce a părăsit locul faptei.

În rezultatul accidentului rutier, șoferului Perciun Iurie și pasagerului Catanoi Sergiu, conform rapoartelor de expertiză medico-legală nr.1261/D și 1262/D din 12 iunie 2013, le-au fost cauzate vătămări corporale medii.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, părțile vătămate S.Catanoi și Iu.Perciun, și avocatul A.Cebanaș în numele inculpatului S.Bolea, care au solicitat:

- procurorul, casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri în partea aplicării pedepsei, prin care lui S.Bolea să-i fie stabilită pedeapsa în baza art.264 alin.(1) Cod penal de 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an, cu suspendarea condiționată a executării ei pe un termen de probă de 1 an, în temeiul art.90 Cod penal, invocând că instanța incorect nu a aplicat pedeapsă complementară inculpatului, argumentându-și soluția prin lipsa dreptului special de conducere a mijloacelor de transport, deoarece acest drept persoana poate să-l obțină ulterior, astfel încât pedeapsa complementară în cazul dat ar asigura imposibilitatea obținerii dreptului special în perioada executării pedepsei și drept urmare va oferi timp suficient pentru ca corectarea și reeducarea inculpatului să aibă loc în sensul conștientizării faptei antisociale prin imposibilitatea obținerii dreptului special;

- partea vătămată S.Catanoi, casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă mai aspră, deoarece cea stabilită este prea blândă în coraport cu fapta comisă, la numirea căreia urmează să se ia în considerație faptul că inculpatul pînă în prezent nu a recuperat prejudiciul material cauzat;

- partea vătămată Iu.Perciun, casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri în latura stabilirii pedepsei, invocând că prima instanță a numit inculpatului o pedeapsă prea blândă, ce nu este echitabilă și proporțională faptei comise, ignorîndu-se astfel prevederile art.75 Cod penal;

- avocatul în numele inculpatului, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acesta să fie liberat de răspundere penală conform art.55 Cod penal, cu tragerea la răspundere contravențională, cu aplicarea unei pedepse sub formă de amendă, sau să-i fie stabilită pedeapsa penală - amendă în mărime de 100 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, invocând că prima instanță la stabilirea pedepsei nu a luat în considerație faptul că inculpatul a solicitat judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, și-a recunoscut vina, căindu-se sincer de cele comise, că a comis fapta fiind minor, că atît la urmărirea penală, cît și pe parcursul examinării cauzei a contribuit la stabilirea adevărului, iar infracțiunea comisă face parte din categoria celor mai puțin grave, prin urmare inculpatul nu prezintă pericol pentru societate, astfel că instanța incorect a constatat că acestuia urmează a-i fi aplicată pedeapsa sub formă de închisoare, de rînd ce sancțiunea normei penale de care a fost recunoscut vinovat prevede și alte pedepse alternative; instanța incorect a considerat că în privința inculpatului nu pot fi aplicate prevederile art.55 Cod penal, pe motiv că acesta nu a recuperat prejudiciul cauzat părții vătămate, deoarece, reieșind din actele cauzei, partea vătămată acțiune civilă în cadrul procesului penal nu a înaintat, iar pe parcursul examinării cauzei nu a menționat că are careva pretenții de ordin material ori moral față de inculpat, de unde rezultă că inculpatul putea fi liberat de răspundere penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iunie 2014, au fost respinse, ca nefondat apelul declarat de procuror și ca depuse peste termen apelurile părților vătămate S.Catanoi și I.Perciun, și admis apelul declarat de avocatul A.Cebanaș în numele inculpatului, casată parțial sentința, în latura stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre în partea dată, prin care lui Bolea Sorin în baza art.264 alin.(1) Cod penal i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 200 unități convenționale. În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a constatat că prima instanță, în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată, cu respectarea

prevederilor art.100 alin.(4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă în sensul art.101 Cod de procedură penală, a verificat și a stabilit cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, și corect a încadrat acțiunile inculpatului în baza art.264 alin.(1) Cod penal, vinovăția acestuia fiind dovedită prin declarațiile părților vătămate S.Catanoi și Iu.Perciun, a martorilor N.Procopciuc și S.Nastas, cât și prin alte probe administrate la dosar.

Totodată, instanța de apel, cu referire la apelul declarat de avocat în numele inculpatului, a considerat că acesta este unul fondat, urmînd a fi admis din motiv că la individualizarea pedepsei, prima instanță nu a dat deplină eficiență prevederilor art.61, 75, 76 Cod penal, astfel a stabilit inculpatului o pedeapsă prea aspră, fără a ține cont de circumstanțele atenuante prezente în cauză, și anume că inculpatul a recunoscut vina în săvîrșirea infracțiunii, s-a căit sincer de cele comise, că la momentul comiterii faptei dînsul era minor, că pe parcursul urmării penale, cât și în cadrul examinării cauzei a contribuit la stabilirea adevărului, în urma căreia a solicitat examinarea cauzei în procedură specială, că infracțiunea comisă, potrivit art.16 alin.(3) Cod penal, face parte din categoria celor mai puțin grave, de unde rezultă că inculpatul nu prezintă pericol pentru societate, iar pedeapsă cu închisoarea în cazul dat nu va atinge scopul pedepsei penale.

Astfel, instanța de apel, reținînd prezența în cauză a circumstanțelor atenuante sus menționate și lipsa celor agravante, precum și că pedeapsa penală are drept scop restabilirea echității sociale și corectării inculpatului, a conchis că scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în privința lui S.Bolea poate fi atins prin stabilirea unei pedepse acestuia sub formă de amendă. Totodată, instanța a respins argumentul apărării referitor la neaplicarea în privința inculpatului a dispozițiilor art.55 Cod penal, considerîndu-l neîntemeiat, deoarece prima instanță corect a conchis că inculpatul nu poate fi liberat de pedeapsa penală, pe motiv că nu a recuperat prejudiciul material părții vătămate S.Catanoi, condiție obligatorie pentru ca persoana să poată fi liberată de executarea pedepsei penale, cu aplicarea sancțiunii contravenționale.

Cu referire la apelurile declarate de părțile vătămate S.Catanoi și Iu.Perciun, instanța de apel a considerat că acestea urmează a fi respinse ca depuse peste termen, din motiv că partea vătămată S.Catanoi a recepționat copia sentinței la 27.02.2013, iar părții vătămate Iu.Perciun i-a fost expediată o copie a acesteia la 01.03.2014, dar apelurile au fost depuse de către aceștia abia la 25.03.2014, și respectiv, la 31.03.2014, adică după data expirării termenului de atac, astfel părțile vătămate au omis termenul de 15 zile de declarare a apelului, prevăzut la art.402 alin.(1) Cod de procedură penală.

Referitor la apelul declarat de procuror, instanța de apel a considerat că acesta este unul nefondat și urmează a fi respins, deoarece argumentele invocate - că prima instanța incorect nu a dispus aplicarea pedepsei complementare, motivînd prin lipsa la inculpat a dreptului special de conducere a mijloacelor de transport, drept pe care ulterior acesta poate să-l obțină, că fapta antisocială s-a datorat atitudinii absolut inadmisibile a inculpatului atunci cînd dînsul și-a asumat răspunderea de a conduce un mijloc de transport fără a avea studii speciale și fără a deține dreptul respectiv, deoarece au fost combătute prin cumulul elementelor de fapt analizate și cercetate în cadrul instanței de judecată.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare părțile vătămate S.Catanoi și Iu.Perciun, care solicită:

- partea vătămată Iu.Perciun care, invocînd temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.16) Cod de procedură penală, casarea acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv că, potrivit legislației în vigoare, instanța de apel casînd sentința urma să judece cauza după

regulile generale prevăzute pentru prima instanță, prin ce a încălcat grav normele imperative din Codul de procedură penală; la stabilirea pedepsei inculpatului sub formă de amendă instanța de apel nu a respectat principiile de individualizare a acesteia, nu a ținut cont de gradul de pericol sporit al infracțiunii comise, de faptul că inculpatul este elev și nu are un câștig de sine stătător, precum și a prezenței în cauză a prejudiciului material nerecuperat, astfel că pedeapsa aplicată nu va duce la corijarea și reeducarea inculpatului;

- partea vătămată S.Catanoi care, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare, pe motiv că instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, deoarece instanța de apel casînd sentința, a reținut în seama inculpatului doar circumstanțele atenuante, fără a lua în considerație că pe caz există un prejudiciu material cauzat prin infracțiune, ce nu a fost recuperat, la stabilirea pedepsei instanța nu a reținut gradul de pericol sporit al infracțiunii săvîrșite de inculpat, care a condus mijlocul de transport fără permis de conducere.

6. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținînd cont de opinia procurorului expusă în referință, care a solicitat declararea recursurilor inadmisibile ca fiind neîntemeiate, pe motiv că pedeapsa stabilită inculpatului este în strictă conformitate cu prevederile art.61, 75 Cod penal, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestora din următoarele considerente.

Potrivit textelor recursurilor, recurenții invocă ca temei de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6), 16) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărîrea instanței de apel conține o eroare de drept atunci cînd instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori norma de drept aplicată în prezenta cauză contravine unei hotărîri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

Analizînd aceste temeiuri în raport cu motivele invocate în recurs, Colegiul penal constată că nici unul din ele nu și-au găsit confirmare la examinarea recursurilor declarate, lipsind temeiuri de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

După cum rezultă din textul recursurilor, autorii acestora sînt de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor lui S.Bolea, și critică hotărîrea dată numai în latura stabilirii pedepsei inculpatului, considerînd că pedeapsa aplicată acestuia sub formă de amendă este prea blîndă.

La acest capitol, Colegiul penal constată că instanța de apel just a admis apelul avocatului A.Cebanaș în latura stabilirii pedepsei inculpatului S.Bolea, concluzionînd că la soluționarea chestiunii cu privire la stabilirea pedepsei, prima instanță nu a acordat deplină eficiență dispozițiilor art.7, 61, 75 Cod penal.

Astfel, conform prevederilor art.61, 75 Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvîrșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Pedeapsa penală este o măsură de constrîngere statală și un mijloc de corectare și reeducare a inculpatului, și are drept scop restabilirea echității sociale, corijarea vinovatului, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni atît din partea acestuia, cît și a altor persoane.

Colegiul penal menționează că, instanța de apel întemeiat a constatat că prima instanță la numirea pedepsei inculpatului S.Bolea nu a ținut cont de persoana acestuia, de circumstanțele atenuante prezente în cauză și de scopul pedepsei penale, care este restabilirea echității sociale și corectarea inculpatului. În prezența circumstanțelor descrise, Colegiul consideră legală concluzia instanței de apel referitor la aplicarea pedepsei sub formă de amendă inculpatului, pe motiv că cea stabilită de prima instanță nu este proporțională faptei comise de către acesta. Mai mult că, sancțiunea art.264 alin.(1) Cod penal, în baza căruia S.Bolea a fost declarat vinovat, prevede pedeapsă sub formă de amendă de pînă la 300 unități convenționale, sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 ore, sau închisoare de pînă la 3 ani, cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 2 ani, însă prima instanță nu a argumentat din care motive în privința inculpatului nu pot fi aplicate pedepsele alternative.

În acest sens, Colegiul penal remarcă că o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvîrșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blîndă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei,

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că, față de natura și gravitatea faptei comise, a circumstanțelor reale privind săvîrșirea acesteia și a celor personale ale inculpatului, pedeapsa sub formă de amendă stabilită de instanța de apel este aptă să conducă la realizarea scopurilor sancțiunii, contribuind la corijarea și reeducarea inculpatului, la formarea unei atitudini pozitive a acestuia față de fapta comisă.

Colegiul penal constată că instanța de apel, după cum rezultă din partea descriptivă a deciziei, și-a motivat soluția adoptată indicînd din care motive a ajuns la concluzia că corijarea și reeducarea inculpatului este posibilă prin aplicarea pedepsei sub formă de amendă, soluție detaliat expusă la pct.4 al prezentei decizii, pe care instanța de recurs o însușește pe deplin, astfel că temeiul invocat de părțile vătămate, precum că instanța nu și-a motivat soluția în acest sens, este neîntemeiat.

Prin urmare, pedeapsa stabilită lui S.Bolea este individualizată conform prevederilor legale, la aplicarea căreia instanța de apel a ținut cont de prevederile art.61, 75 Cod penal și art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, iar hotărîrea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Concluzia instanței de apel corespunde circumstanțelor cauzei și criteriilor de stabilire a pedepsei, iar temeiuri prin care s-ar demonstra că inculpatul nu poate fi corectat fără izolare de societate, nu s-au stabilit.

Din acest punct de vedere se conchide că, de fapt, în cauză nu s-a comis eroarea de drept la care fac referință recurenții și, deci, nu persistă temeiul de casare a soluției adoptate.

Temeiul invocat de recurenți, precum că inculpatul nu a conștientizat caracterul prejudiciabil al faptei comise, deoarece nu a recuperat prejudiciul material cauzat prin infracțiune, nu poate servi temei pentru neaplicarea pedepsei sub formă de amendă, deoarece, după cum rezultă din actele cauzei, părțile vătămate în cadrul urmăririi penale și cercetării judecătorești nu au înaintat acțiune civilă, conform prevederilor art.219 Cod de procedură penală, aceasta nu a fost obiect de discuție în prima instanță. Mai mult, potrivit actelor cauzei, partea vătămată S.Catanoi, referitor la repararea prejudiciului material și moral s-a adresat cu cerere de chemare în judecată în ordinea procedurii civile.

Referirea recurentului Iu.Perciu la temeiul prevăzut în art.427 alin.(1) pct.16) Cod de procedură penală, nu poate fi reținută, deoarece acest temei poate fi invocat atunci cînd norma de drept aplicată în hotărîrea atacată contravine unei hotărîri de

aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție în cauze similare. Acest temei este îndreptat spre unificarea practicii judiciare, iar la invocarea temeiului respectiv de drept, sarcina probațiunii îi revine recurentului, care prin exemple elocvente cu referire la cauze concrete, trebuie să demonstreze faptul că instanța de recurs în cauze anterioare a adoptat soluții contradictorii cu cele reținute în speța în cauză.

Colegiul penal atestă faptul că, în spețe care pun problema divergenței de jurisprudență, rolul Curții nu este acela de a constata din oficiu asupra căror cauze s-a aplicat diferit normele de drept, ci acestea trebuie să fie indicate expres în textul recursului, pentru a fi supuse verificării, ceea ce nu rezultă din conținutul recursului declarat de partea vătămată Iu.Perciun.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că motivarea recursului declarat de Iu.Perciun prin prisma art.427 alin.(1) pct.16) Cod de procedură penală se consideră necorespunzătoare potrivit cerințelor avute în vedere de legislator la stabilirea acestui temei de recurs.

De asemenea, Colegiul penal constată că argumentul recurentului Iu.Perciun, precum că instanța de apel casînd sentința urma să judece cauza după regulile generale prevăzute pentru prima instanță, nu poate fi reținut, deoarece instanța de apel nu a reținut o altă faptă decît cea de care a fost învinuit inculpatul, sentința fiind casată doar în partea stabilirii pedepsei acestuia.

Reieșind din cele menționate, instanța de recurs consideră că în prezenta cauză nu se constată erori de drept prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 16) Cod de procedură penală, ce ar permite instanței de recurs de a interveni în soluția adoptată.

În conformitate cu prevederile art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Ținînd cont de cele expuse, Colegiul penal conchide că recursurile părților vătămate S.Catanoi și Iu.Perciun urmează a fi declarate inadmisibile, fiind vădit neîntemeiate.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de părțile vătămate Catanoi Sergiu și Perciun Iurie, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iunie 2014, în cauza penală în privința lui Bolea Sorin, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 24 decembrie 2014.

Președinte

Elena Covalenco

Judecători

Liliana Catan

Iurie Diaconu